

Theorie en lastige woorden les 3 – blad 1

Doel: Om te lezen

Herten zijn echte plantenetters.

Dieren die planten eten

Eet jij alleen planten en geen vlees? Dan ben je net als bladluizen, rupsen, geiten, herten en olifanten een plantenetter. De meeste grote plantenetters eten vooral gras. Dat noem je grazen. Maar grassen zijn taai en bevatten weinig voedingsstoffen. Hun cellen hebben taaie wanden die moeilijk kapotgaan. Om toch voldoende voedingsstoffen binnen te krijgen, moeten plantenetters veel eten en lang kauwen. Let maar eens op

koeien. Ze zijn of aan het grazen, of ze liggen te kauwen. Daarbij komt het voedsel uit hun maag in hun bek terug. Dan wordt het nog eens gekauwd. Dat heet **herkauwen**. Plantenetters hebben een dikkere buik dan vleeseters. Ze hebben veel langere darmen en soms ook meer magen. In de bek van een koe zitten kiezen met grote plooiën. Ze heten **plooi kiezen**. Die zijn heel geschikt om planten fijn te malen.

de bladluis

Een heel klein insect dat sap uit planten zuigt.

taai

Moeilijk te breken materiaal. Op taai vlees moet je heel lang kauwen.

herkauwen

Voedsel nog een keer kauwen

de darm

Deel van het lichaam waar het voedsel verteerd wordt.

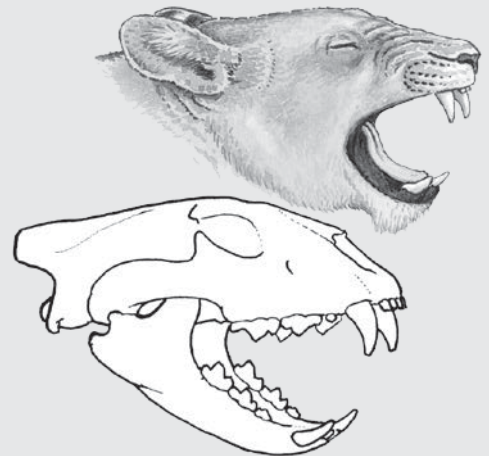
de plooi kies

Kiezen met plooiën die geschikt zijn om planten fijn te kauwen.

Dieren die vlees eten

In natuurfilms zie je leeuwen jacht maken op antilopen en zebra's. Misschien vind je dat zielig, maar een leeuw moet wel. Hij is een vleeseter. Het dier dat hij pakt en opeet, noem je zijn **prooi**. Een leeuw is aangepast aan het eten van vlees. Dat zie je goed aan zijn gebit. Met vier grote hoektanden kan hij zich in zijn prooi vastbijten, zodat die niet ontsnapt. Met zijn scherpe puntige kiezen hapt hij met gemak vlees in stukken. Deze

kiezen heten **knipkiezen**. Vleeseters hebben vaak ook sterke klauwen om hun prooi te pakken. En een slank lichaam waarmee ze niet alleen kunnen sluipen maar ook hard kunnen rennen. Sommige dieren eten planten én vlees, zoals een varken. Dat is een echte alleseter. In zijn bek zitten knobbelige kiezen. Met deze **knobbelkiezen** kan hij planten én vlees kapot bijten. In jouw mond zitten ook knobbelkiezen!

Een leeuw heeft opvallend grote hoektanden.

de antilope

Een zoogdier dat lijkt op een hert.

de prooi

Een dier dat door een ander dier wordt gepakt en opgegeten.

de hoektanden

Scherpe tanden die tussen de kiezen en gewone tanden staan.

de knipkies

Scherpe kiezen die geschikt zijn om vlees te bijten.

de knobbelkies

Kiezen met knobbels die geschikt zijn om alle soorten eten te kauwen.

3 3

Theorie en lastige woorden les 3 – blad 2

Doel: Om te lezen

Een ketting van planten en dieren

Een leeuw eet alleen vlees. Zo'n vleesetend zoogdier noem je een **roofdier**. Een leeuw eet een zebra en een zebra eet gras. Zo'n rijtje waarin het ene dier voedsel is voor het andere dier, heet een **voedselketen**. Aan het begin ervan staan altijd planten. Die worden gegeten door planteneters. En die worden op hun beurt weer gegeten door vleeseters. Vleeseters kunnen ook door andere vleeseters worden gegeten. Aan het eind van een voedselketen staat altijd een dier dat niet door een ander dier wordt gegeten. Meestal is dat een roofdier. Mensen zijn net als dieren ook deel van een voedselketen.

het roofdier

Een dier dat een ander dier pakt en opeet.

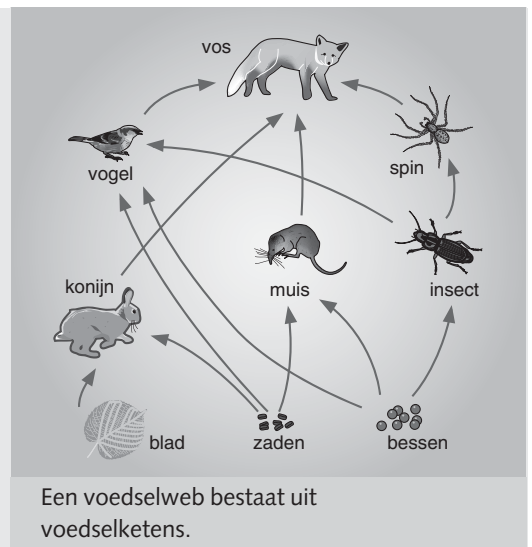
de voedselketen

Dieren eten planten, andere dieren eten deze planteneters.

Alles hangt aan elkaar

In de natuur komen heel veel verschillende voedselketens voor. Elk dier speelt daarin een rol, waarbij het eet en gegeten wordt. Voedselketens lopen meestal door elkaar. Dat komt omdat dieren in verschillende voedselketens kunnen zitten. Een vos is niet alleen deel van de voedselketen graan – muis – vos, maar ook van de voedselketen gras – sprinkhaan – spitsmuis – vos. En een reiger eet behalve vissen ook kikkers en

insecten. Voedselketens die met elkaar verbonden zijn, noem je een **voedselweb**. Elk gebied heeft zijn eigen voedselweb. Op de heide leven andere planten en dieren dan in de duinen of in een moeras. In elk gebied leven bepaalde planten en dieren samen, zonder dat er in tientallen of honderden jaren veel verandert. We zeggen dan dat er in zo'n gebied een **natuurlijk evenwicht is**.

de sprinkhaan

Een insect dat van gras leeft.

de spitsmuis

Een muis die van insecten leeft.

het voedselweb

Voedselketens die met elkaar verbonden zijn

het natuurlijk evenwicht

In een gebied leven planten en dieren jaren samen zonder dat er veel verandert.